

Kritik mot Diskrimineringsombudsmannen för långsam handläggning

---

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 9 augusti 2010, anförde skolborgarrådet i Stockholms stad AA i huvudsak följande. Den 19 januari 2009 anmälde en kvinnlig elev vid Åsö vuxengymnasium/Västerort skolan till Diskrimineringsombudsmannen (DO). Eleven ansåg att hon diskriminerats på grund av sin religiösa tillhörighet då hon inte fick bära niqab i klassrummet eller i kontakt med personal på skolan. Trots en handläggningstid om drygt ett och ett halvt år har beslut i ärendet inte meddelats. Det är rimligt att beslut meddelas av DO snarast då eleven måste få besked om sin utbildning och Stockholms stad om hur staden ska förhålla sig till regelverket under kommande läsår. Det är särskilt anmärkningsvärt att besked i ärendet dröjer då en tjänsteman hos DO i ett inslag i TV4 den 8 juni 2010 uttalade att han ”tycker att det lutar åt diskriminering”.

Utredning

Anmälan remitterades till DO för yttrande. DO BB anförde i remissvar den 19 oktober 2010 bl.a. följande.

Handläggning av utbildningsärenden

Ärenden som rör utbildningsväsendet gäller såväl barn som vuxna. Utredningarna är många gånger komplexa och innehåller inte sällan frågor som rör grova trakasserier med koppling till de olika diskrimineringsgrunderna eller sexuella trakasserier. De måste därför bedrivas skyndsamt särskilt när det gäller förskolebarn eller elever i de yngre åldrarna liksom när det handlar om pågående trakasserier eller kränkningar. Det kan leda till att ärenden utreds något långsammare om den som anmält till DO är äldre och inte heller befinner sig i en lika utsatt situation. I det aktuella ärendet har anmälaren fått fortsatt möjlighet att delta i utbildningen.

Ärenden kan också innehålla nya eller oprövade rättsfrågor, beröra diskriminerande strukturer eller vara av principiell betydelse. Även sådana ärenden kan ta längre tid eftersom de kräver omfattande rättsutredningar innan det blir aktuellt med ställningstagande.

Handläggning av det aktuella ärendet

En av Stockholms stads skolor har ifrågasatt en elevs rätt att i undervisnings-situationen bära niqab. Eleven, som uppfattade detta som religiös diskriminering,

gjorde en anmälan till DO. Anmälan kom in den 19 januari 2009. Anmälaren hade redan dessförinnan varit i kontakt med DO. Hon ville då få mer information om hur DO skulle hantera en kommande anmälan.

Av dagboken i ärendet, ANM 2009/103, framgår att en e-post skickats till anmälaren den 20 januari och att ansvarig handläggare därefter haft upprepade och regelbundna kontakter med anmälaren liksom med huvudmannen för utbildningen.

Den skriftväxling som skett mellan henne och DO samt med Stockholms stad, som är skolans huvudman, har varit omfattande. Även ett stort antal möten har genomförts och DO har haft upprepade kontakter via telefon eller e-post med såväl anmälaren som skolhuvudmannen. Skolhuvudmannen har vid olika tillfällen begärt och medgivits anstånd med att svara DO. Detta har medfört att beredningen av ärendet förlängts. Den senaste kontakten skedde enligt dagboken den 9 juni 2010.

Ärendet är ännu inte avslutat. Någon risk för preskription föreligger inte. De händelser som noterats i diariet är inkommande eller expedierade handlingar, liksom övriga kontakter som haft betydelse för ärendets handläggning.

DO:s tjänstemans yttrande i TV4

Anmälaren tar också upp ett uttalande i ett nyhetsinslag i TV4 av en av DO:s anställda. Han säger där: "Jag tycker att det lutar åt att det är diskriminering. Men det är min personliga uppfattning och jag vill understryka att myndigheten ännu inte tagit ställning."

Den anställda har alltså på ett tydligt sätt angett sin personliga uppfattning och samtidigt redovisat att myndigheten ännu inte tagit ställning. Inom ramen för det meddelarskydd varje offentligt anställd har står det var och en fritt att uttrycka uppfattningar beträffande ärenden eller i frågor som handläggs inom den myndighet man är anställd.

Det yttrande som fällt ska därför inte uppfattas som något annat än just den anställdes egen uppfattning.

DO:s bedömning

DO bedömer att handläggningen bedrivits i enlighet med DO:s handläggningsrutiner även om DO:s mål är snabbare handläggning. Skälet till den relativt långa handläggningstiden har DO redovisat på föregående sida. DO kan hålla med om att handläggningen tagit lång tid, men anser mot bakgrund av att det är en juridiskt komplex fråga som krävt omfattande rättsutredningar att tiden är rimlig.

DO:s akt i ärendet inhämtades och granskades. AA yttrade sig över remissvaret.

I ett beslut den 18 november 2010 anförde *JO Nordenfelt* följande.

Bedömning

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) ska ett ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Detta innebär bl.a. att en myndighet har ett ansvar för att driva sina ärenden framåt.

Av utredningen framgår att elevens anmälan till DO inkom den 19 januari 2009 och att ärendet ännu inte är avgjort. Den hittillsvarande handläggningstiden uppgår således till ett år och tio månader. Handläggningen präglas periodvis av passivitet från DO:s sida. Det tog exempelvis drygt fem månader efter anmälan och ett inledande utredningssamtal med eleven den 20 februari 2009 innan DO begärde in yttrande från Stockholms stad. Det kan även konstateras att det sedan den 19 mars 2010 inte har vidtagits någon annan åtgärd i ärendet än ett telefonsamtal med eleven.

DO har anfört att den ifrågavarande handläggningstiden är rimlig och därvid hänvisat till att det i ärendet behandlas en juridiskt komplex fråga som krävt omfattande rättsutredningar.

I ärendet aktualiseras en rad frågor om rätten till undervisning och utbildning som åtminstone delvis inte tidigare prövats i Sverige. DO:s ärende har alltså stor principiell betydelse. Jag har mot den bakgrunden förståelse för att utredningen i ärendet krävt extra omsorg och noggrannhet och att den därför tagit längre tid än normalt. Just ärendets principiella natur gör emellertid att jag ser särskilt allvarligt på den passivitet som förekommit under utredningens gång. Det är inte heller försvarbart att i ett sådant ärende skjuta på avgörandet på det sätt som skett. Snarare hade ett skyndsamt ställningstagande varit av stor vikt. Jag är mycket kritisk till DO:s handläggning av ärendet.

Vad AA anfört i övrigt ger inte anledning till något uttalande från min sida.